मन्यन्ते ते यथा सर्व्वे तथा यात्रा विधीयतां । सम्भृत्य चाशु निर्यामः साधनार्थं महीपते ।
किञ्च नः पाण्डवैः कार्य्यं हीनार्थबलपौरुषैः । अत्यन्तं वा प्रनष्टास्ते प्राप्ता वाऽपि यमक्षयं ।
यामो राजन्निरुद्विग्ना विराटनगरं वयं । आदास्यामो हि गास्तस्य विविधानि वसूनि च ।
॥ वैशम्पायन उवाच ॥ ततो दुर्य्योधनो राजा वाक्यमादाय तस्य तत् । वैकर्त्तनस्य कर्णस्य क्षिप्रमाज्ञापयत्स्वयं । ९९०
शासने नित्यसंयुक्तं दुःशासनमनन्तरं । सह वृद्धैस्तु सम्भृत्य क्षिप्रं योजय वाहिनीं ।
यथोद्देशे च गच्छामः सहितास्तत्र कौरवैः । सुशर्म्मा च यथोद्दिष्टं देशं यातु महारथः ।
त्रिगर्त्तैः सहितो राजा समग्रबलवाहनः । प्रागेव हि सुसंवीतो मत्स्यस्य विषयं प्रति ।
जघन्यतो वयं तत्र यास्यामो दिवसान्तरे । विषयं मत्स्यराजस्य सुसमृद्धं सुसंहताः ।
ते यान्तु सहितास्तत्र विराटनगरं प्रति । क्षिप्रं गोपान् समासाद्य गृह्णन्तु विपुलं धनं । ९९५
गवां शतसहस्राणि श्रीमन्ति गुणवन्ति च । वयमप्यनुगृह्णीमो द्विधा कृत्वा वरूथिनीं ।
॥ वैशम्पायन उवाच ॥ ते स्म गत्वा यथोद्दिष्टां दिशं वज्रेर्महीपते । सन्नद्धा रथिनः सर्व्वे सपदाता बलोत्कटाः ।
प्रतिवैरं चिकीर्षन्तो गोषु गृद्धा महाबलाः । आदातुं गाः सुशर्म्माऽथ कृष्णपक्षस्य सप्तमीं ।
अपरे दिवसे सर्व्वे राजन् सम्भूय कौरवाः । अष्टम्यान्ते न्यगृह्णन्त गोकुलानि सहस्रशः ।
इति श्रीमहाभारते विराटपर्व्वणि गोहरणपर्व्वणि सुशर्म्मादिमत्स्यदेशयाने त्रिंशोऽध्यायः ॥ ३० ॥
॥ वैशम्पायन उवाच ॥ ततस्तेषां महाराज तत्रैवाभिततेजसां । छद्मलिङ्गप्रविष्टानां पाण्डवानां महात्मनां । १०००
व्यतीतः समयः सम्यक् वसतां वै पुरोत्तमे । कुर्व्वतां तस्य कर्म्माणि विराटस्य महीपतेः ।
कीचके तु हते राजा विराटः परवीरहा । परां सम्भावनाञ्चक्रे कुन्तीपुत्रेषु वीर्य्यवान् ।
ततस्त्रयोदशस्यान्ते तस्य वर्षस्य भारत । सुशर्म्मणा गृहीतन्तद्गोधनं तरसा बलं ।
ततो जवेन महता गोपः पुरमथाव्रजत् । स दृष्ट्वा मत्स्यराजञ्च रथात् प्रस्कन्द्य कुण्डली ।
शूरैः परिवृतं योधैः कुण्डलाङ्गदधारिभिः । संवृतं मन्त्रिभिः सार्द्धं पाण्डवैश्च महात्मभिः । १००५
तं सभायां महाराजमासीनं राष्ट्रवर्द्धनं । सोऽब्रवीदुपसङ्गम्य विराटं प्रणतस्तदा ।
अस्मान् युधि विनिर्ज्जित्य परिभूय सबान्धवान् । गवां शतसहस्राणि त्रिगर्त्ताः कालयन्ति ते ।
तानपरीप्सुस्त्र राजेन्द्र मानेशुः पशवस्तव । तच्छ्रुत्वा नृपतिः सेनां मत्स्यानां समयोजयत् ।
रथनागाश्वकलिलां पत्तिध्वजसमाकुलां । राजानो राजपुत्त्राश्च तनुत्राण्यथ भेजिरे ।
भानुमन्ति विचित्राणि शूरसेव्यानि भागशः । सवज्रायसगर्भन्तु कवचं तत्र काञ्चनं । १०१०
विराटस्य प्रियो भ्राता शतानीकोऽभ्यहारयत् । सर्व्वपारसवं वर्म्म कल्याणपटलं दृढं ।
शतानीकादवरजो मदिराक्षोऽभ्यहारयत् । शतसूर्य्यशतावर्त्तं शतबिन्दुशताचितं ।
अभेद्यकल्पं मत्स्यस्य राजा कवचमाहरत् । उत्सेधे यस्य पद्मानि शतं सौगन्धिकानि च ।
सुवर्णपृष्ठं सूर्य्याभं सूर्य्यदत्तोऽभ्यहारयत् । दृढमायसगर्भञ्च श्वेतं वर्म्म शताचितं ।
विराटस्य सुतो ज्येष्ठो वीरः शङ्खोऽभ्यहारयत् । शतशश्च तनुत्राणि यथास्वन्ते महारथाः । १०१५